Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

The Oldest Slovene Daily in Ohio

Best Advertising Medium

VOLUME XXIV.—LETO XXIV. CLEVELAND, OHIO, THURSDAY, (ČETRTEK) MAY 8, 1941. ŠTEVILKA (NUMBER) 108

Kratke vesti

iz življenja in sveta

[illegible]MERIKANEC V AVDIENCI V VATIKANU

Vatikan. — Papež Pij je sprejel v avdijenci, ki je trajala 22 minut, Harolda Tittmana, Rooseveltovega poslanca pri sv. stolici.

[illegible]A BREZ [illegible]GALOV

Millinocket, Me. — John Por[illegible], tukajšnji strojnik, gradi hišo, ki ne bo imela običajnih vogalov ter bo okrogla. Porter [illegible], da se bo hišo mnogo lažje segrevalo in da bo dajalo [illegible] tri in dvajset oken somerno razdeljeno svetlobo.

[illegible]NI UJETNIK [illegible]E TROJČKOV

New York. — Angleško časopisje je apeliralo včeraj na ameriški United Press, da sledpovpraša v Berlinu, kako bi mogoče sporočiti F. J. Ke[illegible], angleškemu letalcu in vodju letalske eskadre, ki se [illegible] v nemškem vojnem ujetništvu, da je postal srečen oče [illegible]kov, dveh dečkov in deklice.

[illegible]MOR ANTINACIJSKEGA [illegible]EDNIKA

Washington. — Tukaj je bil [illegible]raj po neznanih ljudeh preten bivši antinacijski urednik Heinrich Simon, ko je korakal snoči proti svojemu domu v Washingtonu. Dr. Simon, ki je v [illegible] pred Hitlerjem urejeval [illegible]ni nemški dnevnik Frankfurter Zeitung, je zbežal iz Nemčije v Zedinjene države leta 1934 Dr. Simon je podlegel ranam.

ANGLIJI HVALIJO [illegible]IMSONOV GOVOR

London. — Londonsko časopisje hvali govor ameriškega [illegible]ega tajnika Stimsona, češ, [illegible] je to nadaljni dokaz utrditve ameriško - angleških zvez. Si[illegible] pa se časopisje vzdržuje ko[illegible]entarjev, ker noče vplivati na [illegible]ijo Zedinjenih držav.

[illegible]NIČ NOVEGA" [illegible]RAVIJO NEMCI

Berlin. — Informirani nemški [illegible]ogi izjavljajo, da ni v govoru ameriškega vojnega tajnika Stimsona "ničesar novega." V [illegible]likor se Nemčije tiče, pravijo, [illegible] ta govor čisto ameriška za[illegible]va.

[illegible]RIVCI SO ZVIŠALI [illegible]ENE DELU

Steubenville, O. — Lastniki o[illegible]desetih brivnic v Jefferson [illegible]kraju so zvišali cene striženju [illegible] od 50 na 65 centov, britju [illegible] od 25 na 35 centov. Nove cene stopijo v veljavo dne 12. maja.

ABESINSKI CESAR [illegible] ADDIS ABABI

Nairobi, Kenya. — Abesinski [illegible]sar Haile Selassie je prišel v [illegible]rek v Addis Ababo, kamor se je povrnil pet let potem, ko je moral zbežati pred Italijani iz dežele. Poročila naznanjajo, da je bil njegov povratek triumfa[illegible]len.

Privatna zabava

V soboto večer se vrši privatna zabava kegljačev "Jadrana", "Verovška" in direktorija S. D. D. Vabi se vse kegljače, da se zabave udeležijo. Pričetek ob 7. uri zvečer.

Iz bolnišnice

Mrs. Mlač, stanujoča na 21128 Goller Ave., se je povrnila na svoj dom iz bolnišnice, kjer se je nekaj časa nahajala. Sedaj jo prijateljice lahko obiščejo na domu.

Angleži gospodarji položaja v Iraqu

Premier Churchill je dobil popolno zaupnico v nižji zbornici. — Boji v Mezopotamiji (Iraqu) bodo kmalu končani, ker Hitler ni poslal Iraqu svoje pomoči.

KAIRO, Egipt, 7. maja. — Angleške čete in angleška zračna sila sta zadali četam države Iraq tako uničujoče udarce, da bo bojevanja najbrže kmalu konec, ker Hitler ni poslal Iraqu svoje pomoči.

Angleški letalci so sistematično uničili večino vse zračne sile države Iraq, angleška pehota pa si je prilastila spet kontrolo nad sesalkami olja v bližini Ruthe, skozi katero je napeljana oljna cev za odvajanje olja iz Mosula v Hajfo.

V bojih okoli Tobruka Angleži še vedno zadržujejo Nemce in Italijane, ki so tam obtičali že pred več kot štirimi tedni in ne morejo nikamor naprej.

Angleži sestrelili 20 nemških letal

LONDON, 8. maja. — Kakor se poroča, so Angleži sestrelili snoči 20 nemških bombnikov, ki so že sedmo zaporedno noč napadli Liverpool in druge angleške kraje.

Angleška zračna sila pa je med tem sama v neprestani ofenzivi ter je snoči zopet napadla francosko pristanišče Brest kakor tudi druge nemške objekte.

Število nemških letal, ki so jih sestrelili Angleži od torka, znaša 42.

Zaupnica Churchillu

Angleška nižja zbornica je dala s 447 glasovi proti trem svojo zaupnico premierju Churchillu ter ga pooblastila, naj nadaljuje s svojimi prizadevanji, da se porazi fašizem.

David Lloyd George, bivši premier tekom prve svetovne vojne, je svaril, češ, da je ameriška pomoč premajhna in premalo odločujoča.

Churchill je zagotovil poslancem, da se bo Anglija borila do konca na otoku Kreti, v Libiji in drugod, da se prepreči Nemcem prodiranje proti Suezu. — Angleške čete v Afriki štejejo danes pol milijona mož, je dejal Churchill. "In Amerika nam je zagotovila dovolj ladij, ki nam bodo omogočile, da bomo vztrajali tekom leta 1942, nakar se bo celoten položaj izpremenil," je rekel Churchill.

Izjava bivšega ruskega premierja Aleks. Kerenskega

Kerensky pravi, da bo zdaj Sovjetska Rusija najbrže stopila javno in aktivno ob stran Nemčije.

NEW YORK, 7. maja. — Aleksander Kerensky, bivši ruski ministrski predsednik, ki je vodil leta 1917 revolucijo proti ruski carski vladi, je snoči izjavil, da bo Josip Stalin z vzetjem premierstva v svoje roke, pripravil aktivno sodelovanje Sovjetske Rusije ob strani nacijske Nemčije.

"Stalinovo imenovanje samega sebe za ministrskega predsednika sovjetske vlade, samo materializira situacijo, ki je že več let obstojala," je rekel Kerensky. "Kot supremni diktator Rusije je bil on itak odgovoren za vso notranjo in zunanjo politiko dežele, zdaj pa je s premierstvom samo prevzel formalno odgovornost zanjo.

"Njegova akcija je, po mojem mnenju, posledica vojnih razvojev, ki bodo kmalu spravili Rusijo k sodelovanju z Nemčijo v Srednjem zapadu, zlasti v Iranu in proti Turčiji. Sovjetske čete so zdaj koncentrirane v pozicijah, s katerih bodo udarile v Iran, in, skozi Transkavkazijo, v Turčijo.

"Stalin po vsej priliki čuti, da je bila njegova dosedanja politika sodelovanja z Nemčijo tako uspešna, da zdaj lahko javno nastopi ter si prilasti pred ruskim ljudstvom ves kredit za to. Zdaj je pričakovati, da bo v tesnem sodelovanju z Nemčijo zadal nove udarce Angliji."

Uspešna operacija

Poznana Mrs. Mary Samsa, iz 835 E. 154 St., je srečno prestala operacijo v Huron Rd. bolnišnici. Obiski so dovoljeni od 1. do 3. ure popoldne in od 7. do 8:30 ure zvečer.

Brata Esposito obsojena na električni stol

Stražniki so oba morilca tako obdelali z "blackjacki" pred Sing Singom, da so morali enega izmed bratov odnesti v ječo.

OSSINING, N. Y., 7. maja. — Brata Esposito, ki sta tekom roparskega napada v New Yorku ubila dvoje oseb, sta bila obsojena na električnei stol, na katerem bosta morala umreti v tednu, ki se prične s 16. junijem.

Ko se je avtomobil z bratoma bližal Ossiningu, sta brata nenadoma planila na šoferja, toda stražniki so ju naglo potegnili nazaj in potisnili na njuna sedeža. Ko pa je avtomobil ustavil pred vrati Sing Sing jetnišnice, sta zopet planila naprej, da bi zbežala, takrat pa so stražniki lopovska morilca tako zdelali z "blackjacki," da so morali enega izmed njih odnesti v ječo, dočim so drugega odvlekli.

ZNAČILNE IZJAVE MORNARIŠKEGA TAJNIKA

WASHINGTON, 7. maja. — Mornariški tajnik Frank Knox je nocoj v svojem govoru izjavil: "Vsi veliki viri Zedinjenih držav, vštevši našo moško silo, so pripravljeni poskrbeti, da Anglija ne bo uničena."

Mornariški tajnik je nato pripomnil, da če bi bila Anglija poražena, bodo stale Zedinjene države na Atlantiku iz oči v oči z združenim mornaricam "Nemčije, Italije in Francije."

V tem, da je visok vladni uradnik zdaj prvikrat imenoval v tej zvezi tudi francosko mornarico, je videti veliko nevarnost morebitnega pridruženja francoske mornarice k mornaricam Nemčije in Italije.

V No. Chicago, Ill. je umrl rojak Mr. Anton Malovasich, star pionir in zvest Slovenec.

Ameriška mornarica je najmočnejša na svetu

Ameriški mornarici se ni bati nobene posamezne mornarice sveta.

Ker vse kaže, da bo ameriška bojna mornarica kmalu v vojni ob strani angleške mornarice, bodo morda na mestu sledeči podatki o ameriški mornarici: Ameriška bojna mornarica šteje 700 vojnih ladij ter je najmočnejša pomorska sila na svetu.

Ena sama ameriška mornarica — bilo atlantska ali pacifična — bi tvorila trd oreh za celotno mornarico osišča. Na svetu ni nobene pomorske kombinacije, razen morda angleške, ki bi se mogla zoperstaviti ameriški mornarici.

Ameriška mornarica ima 16 oklopnic, šest nosilk letal, 37 križark, 159 rušilcev, 104 podmornice okoli 200 bojnih letal, in vedno naraščajočo silo naglih motornih torpedovk, ki proizvajajo 50 milj brzine na uro, ter mnogo manjših in stražnih ladij, ki so zmožne spopasti se s podmornicami.

Ameriške oklopnice so starejše, počasnejše in močnejše kot oklopnice Nemčije ali Italije toda imajo težje topove in morejo na daljšo razdaljo učiniti več škode kot pa ladje osišča. Poleg tega imajo tudi težje oklepe ter preneso več zadetkov, ne da bi se potopile, kot pa ladje osišča.

Največja, najmodernejša in najmočnejša bojna ladja ne samo ameriške mornarice, temveč vsega sveta, je North Carolina, ki je bila pretekli mesec splovljena. Ta ladja je oborožena z devetimi 16-palčnimi topovi, katerih vsak more vreči v minuti 20,000 funtov jekla 20 milj daleč. Razume se, da je ta ladja oborožena tudi z raznimi lažnjimi topovi, kakor tudi s topovi za obrambo proti letalom.

Kultura

PEVSKI ZBOR "SLOVAN"

Opozarjam vse člane in pevce, da se vrši redna mesečna seja v petek dne 9. maja, ob 7:30 uri zvečer in sicer v navadnih prostorih, na Recher Ave. Prošeni ste vsi, da se v obilnem številu udeležite!

V Rock Springs, Wyo., je v bolnišnici umrl 12. aprila Blaž Pustovrh. Doma je bil od Polhovega gradca in star je bil 60 let. Sorodnikov ni imel.

Japonsko skrbe njeni odnošaji z Zed. državami

Vplivno japonsko časopisje priporoča sporazum z Anglijo in ameriško Unijo in končanje vojne v Kitajski.

TOKIO, 7. maja. — Tukaj so se pojavili danes dokazi, da je Japonska silno zaskrbljena z ozirom na odnošaje med Japonsko in Zedinjenimi državami.

Govor ameriškega vojnega tajnika Stimsona, ki je izjavil, da bo Amerika zaščitila svoje pošiljatve Angliji, je povzročil silno padanje cen na tokijski borzi. Tukaj so se pojavile govorice, da bo najbrže ameriška vlada tekom desetih dni zaprla Panamski prekop vsem japonskim ladjam.

Važni japonski elementi so mnenja, da bo morala Japonska kljub svoji zvezi z osiščem, ohraniti mir z Zedinjenimi državami, kajti transpacifična trgovina Japonske z Zedinjenimi državami je vitalnega pomena za japonski blagor.

Vplivno japonsko časopisje nujno priporoča, da prične Tokio nemudoma pogajanja z Londonom in Washingtonom in da se čimprej konča vojno na Kitajskem.

Kaj sta sklenila japonski zunanji minister Matsuoka in Hitler, ni znano, toda polkovnik Jatsui Nagai, ki je spremljal zunanjega ministra v Evropo, objavlja o tej konferenci v tokijskem časopisju sledeče zanimivo poročilo:

Hitler se je razgrel

"O Hitlerju sem čul šele pozneje, in sicer to, kar mi je Matsuoka sam povedal. Matsuoka mi je povedal, da ko je Hitler govoril ž njim, se je tako razgrel, da je zašel v tako duševno stanje, da je požabil, s kom govori."

Polkovnik Nagai je dejal, da je Hitler razbijal s pestjo po mizi in kričal, in to zlasti tedaj, ko je opozarjal na potrebo, da se Anglijo stare.

Poroka

Poročila se bosta prihodnjo soboto zjutraj dobro poznana Miss Olga Kern, iz 1273 East 55 St. in Mr. Louis Cimperman, sin poznane Cimpermanove družine iz West Parka. Poroka se bo vršila v cerkvi Annunciation, na W. 130 St. in Bennington Ave., ob 9. uri. Prijatelji so vabljeni, da se poroke udeleže. Čestitamo!

UČITELJICA IZBIČALA SVOJEGA NAPADALCA

CAMDENTON, Mo., 7. maja. — Dr. Robert Murrell, star 35 let, tukajšnji zdravnik, je poprosil Hildo Rhodes, 25 let staro učiteljico, za njeno roko. Učiteljica mu je odgovorila, da se je pripravljena poročiti ž njim, toda prej mu mora nekaj povedati. In sicer to-le: Pred letom dni jo je kriminalno napadel in ji storil silo Max Caldwell, bivši atlet višje šole. Dr. Murrell je bil zaradi tega priznanja vseeno pripravljen, poročiti učiteljico, toda je bil mnenja, da se mora ona nad njim maščevati.

Zdravnik se je odpeljal na Caldwellov dom ter ga vprašal, če hoče obiskati Miss Rhodes in njeno tovarišico, učiteljico Alditheo Keith, ki živita v neki poletni hiši. Caldwell, ki je mislil, da je to prijateljsko povabilo, se je z veseljem odzval, toda ko ga je zdravnik pripeljal tja, je zdravnik potegnil revolver ter mu ukazal, naj sleče srajco ter leže s trebuhom na tla. Nato je izročil zdravnik svoji zaročenki težak korobač iz usnjenih jermenov ter ji rekel, naj začne udrihati po hrbtu ležečega, kar je slednja tudi storila. Ko ji je roka omagala, je izročil zdravnik korobač njeni tovarišici, ki je tudi začela opletati po Caldwellovem hrbtu. Bičanje je trajalo polnih 45 minut, nakar je zdravnik pomagal Caldwellu obleči srajco ter ga je s svojim avtom odpeljal domov.

Oblasti so postavile zdravnika do obravnave pod $2,500 varščine, obe učiteljici pa vsako pod $500. — Caldwell zanikuje, da bi bil kdaj kriminalno napadel učiteljico Rhodesovo.

WILLKIE ZAHTEVA ZAŠČITO AMERIŠKIH DOBAV ANGLIJI

Ogromnega shoda v Madison Square Gardenu se je udeležilo 25,000 ljudi.

WILLKIE PRAVI, DA JE TREBA MANJ BESED PA VEČ DEJANJ

NEW YORK, 7. maja. — Wendell L. Willkie je govoril nocoj na ogromnem masnem shodu, katerega se je udeležilo 20,000 oseb, dočim je nadaljnih pet tisoč oseb poslušalo njegov govor s pomočjo zvočnikov izven Madison Square Gardena. Willkie je pozival na "manj govorjenja in več akcije" ter je napadel naziranja Lindbergha in ostalih izolacionistov, ki pravijo, da Anglija ne more izvojevati te vojne.

Pozdrav Rooseveltu

Pred razhodom so zborovalci poslali predsedniku Rooseveltu brzojavko, v kateri so mu zagotovili svojo lojalno pomoč ter ga pozvali, naj odredi vse potrebne odredbe, da bo ameriško blago varno doseglo Anglijo.

Willkie je napadel porazno doktrino, "da so Zedinjene države šibke in nepripravljene," in da se moramo mi "zabarikadirati za našo obrambno črto ter mirno gledati, kako izginjajo vse okoli nas zadnji ostanki svobode."

Svarilo Hitlerju

"Kadar razmišljam o globinah in višinah ameriškega ljudstva, pravim Hitlerju: "Še nikoli se nisi srečal s takšnim narodom kakršen je naš. Zato poprosi katerega koli svojega poganskega boga, v katerega sploh veruješ, da ti prizanese, ko se srečaš z našim ljudstvom."

Willkie je naglasil, da je v britanskem imperiju, v Zedinjenih državah in v Kitajski polovico ljudstva vsega sveta, ki lahko črpa iz svojih zalog, ki so osišču nedostopne.

Shodu je predsedoval newyorški župan La Guardia, ki je naglasil, da prinaša zborovalcem osebne pozdrave predsednika Roosevelta.

Brezposelnost naglo pojema in sodi se, da bo kmalu premalo delavcev

Obrambni program bo kmalu absorbiral vse razpoložljive delavce. — V industrijah je vedno večje povpraševanje po delavcih, pa tudi na farmah se bo pojavila potreba po njih.

NEW YORK, 7. maja. — Brezposelnost je pričela polagoma izginjati iz Zedinjenih držav.

Leta 1938 se je mnogo ljudi v tej deželi smejalo Hitlerju, ki je izjavil, da v Nemčiji ni nobene brezposelnosti več. Pa ne samo, da ni bilo več brezposelnosti, temveč je zavladalo celo pomanjkanje delavcev.

Zdaj se tudi mi v Ameriki polagoma bližamo točki, ko bomo lahko prav to rekli. Brezposelnost v Ameriki je bila silno reducirana. Ako bo šlo tako naprej kakor gre sedaj, ne bo koncem leta nobene brezposelnosti več: kmalu bo pomanjkanje delavcev v tej deželi.

Mi jako naglo dohajamo Hitlerja, kar se zaposlenosti tiče. In sicer s pomočjo istih metod, kajti samo industriji za vojno pripravljenost se je zahvaliti za to situacijo.

Podatki industrijskega odbora

Natančnega števila brezposelnih ni mogoče natančno navesti, toda National Industrial Conference Board je dal nekaj tozadevnih podatkov.

Na podlagi njegovih številk je dobilo delo ogromno število oseb, odkar se je pričel izvajati obrambni program, — in sicer toliko, da se je znižalo število brezposelnih za 3,000,000 v enem letu.

Koliko je še brezposelnih

Računa se, da je zdaj samo še 6,142,000 brezposelnih. Toda od teh je 2,472,000 tako zvanih brezposelnih zaposlenih pri raznih vladnih projektih, kjer niso zabeleženi kot faktično zaposleni. In prav tako je možno, da milijon mož, ki so bili poklicani v armado, tudi ni kvalificiran kot zaposlen.

Če vključimo prvo številko, tedaj imamo danes samo še 3,700,000 brezposelnih, če pa vključimo tudi drugo številko, je v Zedinjenih državah faktično samo 2,700,000 oseb brez dela.

Industrije absorbirajo delavstvo

Toda delavce se z veliko naglico najemlje na delo. Ameriške farme bodo kmalu potrebovale več delavcev. Prav tako zahteva delavce industrija, ki je danes sicer še nekam izbirčna, toda kmalu ne bo več. Sodi se, da se bo koncem leta potrebovalo toliko delavcev, da sedanje število brezposelnih ne bo moglo kriti vseh potreb.

Izredno ugodna prilika

Kakor je razvidno iz današnjega oglasa, ki ga priobčuje Elyria Auto Repair ustanova, katere lastnik je znani rojak Mr. Joe Mrhar, so tam na prodaj izborni in ceneni avtomobili znamke "Willys Americar." Izredno ugodna posebnost je v tem, da vam odračunajo za vaš avtomobil, ki ga vzamejo v zameno za novega, $175.00, ne glede na to, koliko je vaš avto star. — Z "Americar" avtomobilom si prihranite do $20 mesečno, ker s tem avtom prevozite z eno galono gasolina 30 do 35 milj. Poleg tega, da so ti avtomobili poceni in ekonomični, pa so tudi krasni za oko ter lepo izdelani. Stopite v Elyria Auto Repair ter si jih ogledajte! Mr. Mrhar vam bo drage volje na razpolago z vsemi potrebnimi informacijami.

Porello ne bo šel na električni stol

Angelo Porello, bivši munšajnarski baron, je bil rešen pred smrtjo na električnem stolu, ko je vrhovno sodišče države Ohio včeraj popoldne odločilo, da je kriv uboja, in ne umora po prvem redu. Porello bo zdaj najbrže obsojen v ječo od enega do dvajsetih let. Kakor znano, je Porello ubil v svoji konfekcijski prodajalni svojega nekdanjega munšajnarskega partnerja Josepha Smeraldija, o katerem je rekel, da ga je ubil v silobranu.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

»ENAKOPRAVNOST«

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Po raznašalcu v Clevelandu, za celo leto	$5.50
za 6 mesecev $3.00; za 3 mesece	$1.50
Po pošti v Clevelandu, v Kanadi in Mexiki, za celo leto	$6.00
za 6 mesecev $3.25; za 3 mesece	$2.00
Za Zedinjene države, za celo leto	$4.50
za 6 mesecev $2.50; za 3 mesece	$1.50
Za Evropo, Južne Amerike in druge inozemske države:	
Za celo leto $8.00; za 6 mesecev	$4.00

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

NE BREZ DELAVSTVA

Državljani smo. Pametni in presodni. Osebno in družabno zanimanje, življenjski interes nas tira, da se brigamo, kako se urejajo in upravljajo vse javne stvari, ki so v zvezi z našim duhovnim in fizičnim življenjem. Kdo bi se upal trditi, da ta briga ni naša pravica in dolžnost? Nikogar ni, ki bi mogel to trditi.

Priznavanje te pravice je splošno. — Zavest dolžnosti je pa kulturna pridobitev človeštva, ki se izraža v načelu demokracije, v hrepenenju po svobodi in enakopravnosti. Ta značilna svojstva je človek pridobil takrat, ko se je zavedel, da je človek.

Človek ima življenjske izkušnje, je praktičen. Vsak nekaj ve, vsak ima specijalno obzorje in logiko; znanje embrijev in atomov človeške družbe pa ustvarja javno življenje in razvoj velikana — človeštva. Zgodovina in pamet nas učita tako.

To spoznanje je rodilo sodelovanje ljudi povsod, kjer se je odločalo o usodi večje ali manjše človeške družbe. Od tega spoznanja prihaja parlamentarna demokracija, ki pa še potrebuje mnogo mnogo do svoje popolnosti. Tudi v demokraciji se preveč pojavlja brutalno prikrito ali neprikrito nasilje, ki je veliko zlo današnje civilizacije.

In delavstvo, obrtniki, celo gospodarstveniki vzklikajo danes skoraj povsod: Zakaj brez nas in preko nas...

Nekakšen klic resignacije je to, ki kaže, da človeštvo čuti, da se ga odriva ne le od prevzemanja odgovornosti, ampak tira obenem v malomarnost in lahkomišljeno površnost, v kateri naj izgubi vsakršen interes za vprašanja svojega življenja in skupnosti.

V takih razmerah izgubljamo čas in zapravljamo svoje sposobnosti, ki bi skupnosti lahko mnogo koristile. Nihče nas ne vpraša, kako mislimo to ali ono, nihče, niti obstoječe politične stranke nimajo toliko zdrave razsodnosti, da bi določno postavile program demokracije na dnevni red in ga dosledno zagovarjale in izvojevale. In vendar je ta zahteva prva in glavna.

Pritožujemo se mi in vsi drugi, da se vrše "reforme in ukrepi" brez nas in preko nas. Ali to je naravno in po naši krivdi, po krivdi demokratičnih gibanj, ker niso dozorele za najvitalnejše vprašanje.

Življenjske izkušnje morajo biti temelj vsakršnim reformam. Zato je potrebno sodelovanje vseh, ki so dobre volje. Tudi delavstva!

Delavstvu se gode krivice. Že v socialnopolitičnih ustanovah, potem glede izvajana zakonov in zlasti v socialnoekonomskih vprašanjih. In dela se brez nas in preko nas...

Delavci in nameščenci so prav taki državljani kakor vsi drugi. Razlika je le ta, da se ti morajo boriti za izboljšanje svojega socialnega položaja. Ali tudi ta borba je javna stvar. — Opravičena in dolžnost. Zakaj le dober socialni standard je znak dobre in pametne države.

POLDRUGI MILIJON MRTVIH IN RANJENIH

Francosko-ameriški komite je v francoskih listih objavil spomenico, v kateri navaja, da je Francija po poročilih, ki izvirajo iz uradnih virov, v vojni z Nemčijo imela 1 milijon 500,000 mrtvih in ranjenih. Radi teh ogromnih izgub, pravi spomenica, je bila Francija pač upravičena skleniti separaten mir z Nemčijo in Italijo.

Italijanski listi pa zavračajo navedbe te spomenice in pravijo, da ti podatki o izgubah niso resnični, ker je popolnoma izključeno, da bi bila utrpela Francija v tem kratkem času tako ogromne izgube. Najpoprej bi bilo treba urediti nemške izgube, ki so po poročilu vrhovnega poveljstva znašale od 10. maja pa do dneva premirja s Francijo skupno samo 150,000 mož. Ker so bili Francozi v defenzivi, je stvarno nemogoče, da bi imeli večje izgube, kakor Nemci, ki so napadali.

Nesreča z granato

V skladišču starega železa in vojnih ostankov v ulici Fajfi v Gorici sta dva delavca dala opraviti z vojno granato. Pri nevarnem poslu se je, kot že neštetokrat, pripetila nesreča. Granata je nenadoma eksplodirala in oba delavca ranila po rokah. Pripeljati so ju morali v javno bolnišnico.

UREDNIKOVA POŠTA

PRIREDBA V POČAST MATERAM

Cleveland, Ohio — Priredba v počast materam. — V nedeljo 11. maja ob 3. uri popoldne podajo pod pokroviteljstvom Prosvetnega kluba učenci in učenke Slovenske šole v avditoriju S. N. Doma na St. Clair Ave., krasen program v počast materam.

Mladinski oddelek, pod režijo njih učiteljice Mrs. Mary Ivanush, vprizorijo pravljično igro "PEPELKA" v kratkih štirih dejanjih, spisala Marica Gregoričeva; odrasli oddelek pa poda Josip Stritarjevo enodejanko "MATERIN GOD," pod režijo njih učiteljice Mrs. Antoinette Kennick. Poleg navedenih iger bodo podali učenci tudi času primerne deklamacije. Kot govornika nastopita g. Vatro J. Grill, predsednik Prosvetnega kluba SND in Mrs. Antoinette Kennick, učiteljica odraslega oddelka šole. Scenerijo in opremo za igre iz prijaznosti posodi dramsko društvo Ivan Cankar, kot vsekdar v prošlosti.

Po predstavi se bo razvila prosta zabava in zvečer bo ples, pri katerem igra Vadnalov orkester. Saj je že večini znano, da Vadnalov orkester zna tako lepo igrati, da ob zvoku njih godbe radi plešejo mladi in starejši ljudje.

V prizidku v kuhinji bodo pa matere učencev pripravilo okusno večerjo in prigrizek za posetnike popoldanske prireditve, da tako lahko ostanete ves večer v domu med prijatelji in mladino, ne da bi bili lačni ali žejni. Spretni natakarji vam bodo po želji postregli z okrepčujočimi pijačami, tako da bo vam ustreženo.

Vstopnina je samo 25c popoldne ali zvečer za odrasle; otroci do 12 leta starosti so v spremstvu staršev prosti vstopnine.

Ker je prireditev podana v počast vsem materam in za finančno pomoč šolski blagajni, ste vse matere prijazno vabljene, da se v velikem številu odzovete in posetite popoldanski program in zvečer ples, da ne bo mladina igrala popoldne praznim stolom. Zelo bomo žalostni vsi, če ne bo primerne udeležbe. Mladina vas želi razveseliti in počastiti, torej: na plan matere in očetje!

Koncem tega meseca zaključi Slovenska šola svoje razrede in obenem 17 let pouka v slovenskem jeziku. Ta doba je lep rekord za plemeniti namen, ki ga vrši šola.

Dne 10. avgusta t. l. pa se vrši velik piknik v korist Slovenske šole na SNPJ farmi. Nedeljo je iz prijaznosti odstopilo v korist šole društvo Naprej štev. 5, SNPJ, kot je sklenilo članstvo na zadnji redni seji.

Z ozirom na žalostne razmere, ki so zadele naše rojstne kraje v Jugoslaviji, apeliram na vse rojake in rojakinje, da se strnete v nedeljo v S. N. Dom in pokažete zanimanje s prisotnostjo za slovenski—materin jezik. Pokažimo, da smo še živi in se zavedamo svoje eksistence in da spoštujemo in ljubimo svojo mater in nje jezik. Na svidenje!

Za Slovensko šolo in Prosvetni klub SND:
Erazem Gorshe, tajnik.

CASTLE GARDEN BODO PORUŠILI

Naši stari priseljenci se še spominjajo tega imena nekdanje priseljeniške postaje

Castle Garden, skozi katerega je vstopilo v Ameriko mnogo milijonov priseljencev tekom zadnje polovice devetnajstega stoletja, bo kmalu podrt. Ne ravno takoj, ali v roku dveh ali treh let, kajti po mnenju newyorškega komisarje za parke je postal ovira modernemu napredku. In moderni napredek v tem pogledu je zgradnja podmorskega tunela med New Yorkom in Brooklynom.

Castle Garden je bil zgrajen l. 1807 kot trdnjava in je kasneje služil za razne svrhe. L. 1824 je končal služiti kot trdnjava in so ga rabili kot javno zabavišče. Ko se je Lafayette povrnil na obisk v Združene države l. 1824 je bil v njem častni sprejem. Jenny Lind, proslavljena pevka, ki so jo nazivali "švedski slavec," je tam dala svoj prvi koncert v Ameriki pod upravo prvega ameriškega cirkusovega imprezarja P. T. Barnum. L. 1851 pa je tam priredil shod Ludovik Kossuth v obrambo svobodne Madjarske. L. 1852 je tam nastopila mednarodna prosula plesalka Lola Montez, ki je igrala usodno vlogo kot ljubica tedanjega bavarskega kralja.

Od l. 1824 do 1855 je bil Castle Garden pozorišče balonskih vzletov, umetalnih ognjev, semnjev in panoram, pa so se tam vprizorjali igrokazi vseh vrst—od cirkusa, športnih priredb do klasičnih koncertov; celo slavna Adelina Patti je tam zapela. V pasjih dnevih vročine pa je Castle Garden radi svoje lege ob morju bilo shajališče pregretih meščanov, ki so tam uživali javne koncerte mestnih godb.

Mnogi predsedniki Združenih držav so bili tam pozdravljeni ob svojem prihodu v New York. Nekoč se je ob nekem sprejemu podrl most, ki je spajal Castle Garden s kopnim. Kasneje so zasuli ozki kanal in Castle Garden je postal del kopnega.

Najbolj je pa zaslovel l. 1855, ko je postal priseljeniška postaja in postal tako simbol za pristop v Ameriko za miljone priseljencev, kakor kasneje Ellis Island. V to svrho je bil stari fort znotraj pregrajen, da se dobi prostor za priseljeniške urade in prostore za priseljence. Dne 3. avgusta 1855 je bila pregledana prva skupina priseljencev. Od tedaj do leta 1890, torej tekom dobe 35 let in 8 mesecev, 7,690,606 priseljencev je prešlo skozi duri Castle Gardena.

Pred letom 1860 skoraj polovica priseljencev je prihajala iz Irske. Nemška imigracija je začela postajati močna okoli leta 1848. Po. l. 1860 so začeli prihajati priseljenci iz vseh krajev in koncev sveta.

Priseljenci so bili v onih časih žrtve vseh mogočih prevarantov in goljufov. Stvar je že bila tako škandalozna, da je policija posegla vmes in postavila v službo policijski čoln okoli Castle Gardena. Varanje novodošlih priseljencev je bil takšen del vsakdanjega življenja v New Yorku, da so prosluli "runerji" — Vodje priseljenišh skupin—priredili javen shod, kjer so protestirali proti vmešavanju oblasti v privaten "biznis."

Na Castle Garden se je tudi nahajala posredovalnica dela za novodošle priseljence, katerih delo se je potrebovalo vsepovsod. Največ je bilo treba delavcev za farme in železnice in služkinj.

Priseljevanje je bilo tedaj v rokah državne oblasti. L. 1890 pa je federalna oblast prevzela upravo priseljevanja v svoje roke. Takoj je federalna vlada započela urejevanje priseljeniške postaje v glavnem pristanišču prihoda, New Yorku. Zgrajena je bila velika postaja sredi newyorške luke, na Ellis Islandu. Decembra 1890 je bil Castle Garden zaprt kot priseljeniška postaja. Zgradba je bila vporabljena kot akvarij za razkazovanje rib, kar je še danes. Pa sedaj tudi ribe se bodo morale preseliti drugam. — Common Council — FLIS.

Zanimive vesti iz stare domovine

Slaboumno rejenko je imel zaprto v hlevu.

Posestnik Janek Adam na Kozjem vrhu ima že tri leta zdaj 10-letno občinsko siroto Marijo Markačevo pri sebi. Remšniška občina mu plačuje za vzdrževanje otroka na mesec 30 din. Toda posestnik ima otroka v hlevu pri živini, kjer je docela zapuščen. Deklica je nekoliko duševno omejena in si sama ne more nič pomagati. Pozimi ni imela tople obleke, a spala je na stelji v hlevu brez odeje. Oblastva so zdaj vzela zadevo v roke.

Požig pri Celju.

Nedavno noč je nastal požar v Tremerjah pri Celju. Goreti je začelo gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Štora. Kakor je dognano, je neznanec zažgal kup slame ob slamoreznici. Ogenj se je hitro razširil in zajel v polure vse poslopje. Na kraj požara so najprej prihiteli gasilci iz Celja, kmalu za njimi pa tudi gasilci iz Gaberja in iz Laškega.

Tihotapska žaloigra na meji.

V obmejnem Holmcu pri Sv. Danijelu v Mežički dolini se je odigrala tihotapska žaloigra, ki je terjala življenje mladega tihotapca. Tihotapska strast je gnala 27 letnega jeklarniškega delavca Logarja iz Guštanja čez mejo. Službujoči graničar ga je zalotil in ga pozval naj se ustavi. Ker se tihotapec ni ustavil, je graničar uporabil orožje Ustrelil je Logarja v nogo.

Tudi to še ni zaleglo. Ranjenec je tekel dalje. Spet je počil strel, ki ga je zadel v hrbet. — Mladi delavec se je mrtev zgrudil na tla.

Drzen vlom sredi noči.

Nedavno noč so neznani tatovi vdrli v pisarno lastnika usnjarne g. Knafliča v Šmartnem pri Litiji, navrtali železno blagajno in odnesli 8000 din.Oblastva imajo na sumu dve osebi, ki bi prišli v poštev pri vlomu.

Na meji ustreljen

Bivši tovarniški delavec Volentar Anton je rad zahajal čez mejo po svojih skrivnih potih. Pri tem se ni nikdar zmenil za svarilne klice obmejnih stražarjev. Nedavno pa je bil ustreljen. Mrtveca so prepeljali v mrtvašnico na Prevalje.

Tihotapca so prijeli

Na cesti iz Limbuša proti Mariboru so zasačili orožniki skupino tihotapcev, ki so nosili sumljive nahrbtnike. Zajeli so glavnega med njimi, nekega Franca Krajška, pri katerem so našli v skrbno skriti vreči 8 kg saharina, vrednega okoli 5,000 dinarjev.

Kazen za roparski napad

Pred sodniki malega kazenskega senata v Ljubljani je bila te dni petorica obtožencev, ki so lani dobršen čas povzročali precejšnjo škodo tuji imovini na pobudo in s pomočjo svojih že nekoč kaznovanih svetovalcev. Glavni predmet razprave proti obtožencem, 26-letnemu delavcu Feliksu Miru iz Slatine Radencev, 25-letnemu mizarskemu pomočniku Josipu Nahtigalu, starejšemu maloletniku delavcu Stanku P. iz Gorij pri Bledu, prav tako maloletnemu Miroslavu P., trgovskemu potniku iz Ljubljane in ženi prvega obtoženca delavki Barbari je bil roparski napad, ki sta ga Mir in Nahtigal lani oktobra izvedla na lastnico papirnice na Sv. Petra cesti v Ljubljani Marijo Majcnovo. Napad pa se je ponesrečil, ker je napadena gospa precej odločno nastopila. Njuna maloletna tovariša pa sta bila obtožena, da sta kradla papir ge. Majcnovi. Pri tej je bil namreč nekaj časa v službi kot dostavljalec in inkasant tretji obtoženec Stanko P., ki se je dal od Feliksa Mira in Miroslava P. pregovoriti, da je svoji delodajalki iz skladišča, do katerega je imel ključe, odnašal velike količine njene papirne zaloge.

Z Mirom sta samo v lanskem septembru odnesla iz skladišča in prodala okrog 70 kg papirnatih vrečic, tri bale tiskovnega in eno balo krušnega papirja.

Še prej pa je Stanko P. na Miroslavovo prigovarjanje nekako od februarja pa do avgusta lani izvozil iz skladišča papirja za skupno vrednost okrog 19,000 din.

Zadnja obtoženka Barbara pa je bila obtožena, da je pomagala zapravljati tisti denar, ki so ga drugi obtoženci izkupili od ukradenih reči. Obsojeni so bili: Feliks Mir zaradi poskušenega roparskega napada in zaradi nakupovanja ukradenih reči na 20 mesecev robije, 60 din denarne kazni in na dvoletno izgubo častnih državljanskih pravic, Josip Nahtigal za udeležbo pri roparskem napadu na eno leto strogega zapora in na enoletno izgubo častnih državljanskih pravic, Stanko P. zaradi tatvin na škodo svoje delodajalke na eno leto strogega zapora, Miroslav P. zaradi tatvin, nagovarjanja k tatvini in zaradi nakupovanja ukradenih reči na štiri mesece strogega zapora ter na 600 din denarne kazni ali nadaljnih 10 dni zapora, Barbara Mirova pa na en mesec in 15 dni strogega zapora.

NADOMESTEK ZA FRANCOSKE LISTE

Francozi so dobili vojno nadomestilo za liste. Da bi preprečil širjenje senzacionalnih vesti, je začel francoski notranji minister po nalogu vlade izdajati posebne bulletine, takozvane "moniteurje", ki so izvešeni na vseh poštnih nabiralnicah in v poštnih uradih. Iz njih se Francozi lahko poučijo, kakšen je trenutni položaj po podatkih vlade v Clermont - Ferrandu.

ŽIVLJENJE V BUKOVINI

"Izvestja" objavljajo dopis iz Černovic in pišejo: Černovice so zadihale v novem življenju. Tramvaj, pošta, telefon, železnica, tvorniška podjetja, vse obratuje normalno. Delavci so postali gospodarji podjetij.

Orožje, katerega so odložili rumunski vojaki priča, da je bila Rumunija slično kakor Poljska, oborožena v glavnem s starim orožjem iz tujih držav, poglavitno iz Francije in Anglije.

OD ČESA ŽIVI KRT?

Že dolgo se strokovnjaki prepirajo o tem, ali je krt koristna ali škodljiva žival. Novejše raziskave so pokazale, da se hrani z deževniki in žuželkami, kar je odvisno od zemlje, letnega časa, podnebja in drugih prilik. Skoraj samo z deževniki se hrani v humusu, v drugih vrstah zemlje pa predstavljajo žuželke njegovo glavno hrano, in sicer v prvi vrsti škodljive žuželke in njih ličinke.

ŠKRAT

Neki znani igralec je pripo doval, da se je nekega dne sp hajal, pa ga je neki prepro možak vljudno pozdravil in d jal:

"Zelo me veseli, da vas vid Že 27 krat sem vas videl igr Hamleta."

"To je pa zelo lepo od vas je odgovoril igralec, ganjen tolikšnega občudovanja, "zan je to velik poklon!"

"Da, in gledal bi vas v tej gri še osem in dvajstič," je n daljeval možak, "da me niso gasilca odredili v službo na dr gem mestu!"

Uslužbenka: "Prosim vas, g spod šef, rada bi dobila tri d dopusta."

Šef: "Kaj vam je pa šinilo glavo? Saj je že Pisun dobil p dni dopusta, češ da se ženi."

Uslužbenka: "Da, in jaz s njegova nevesta."

Tine: "Zakaj hodiš z Miro, k je vendar tako grda?"

Tone: "Tiho bodi, ona notranjo lepoto."

Tine: "Potem jo pa obrni!"

Prvi uspeli poskus s padalom

Prav malo je znano, da se prvi uspeli poskus odskoka s p dalom zgodil pred 380 leti, to leta 1560. Takrat je bogati r ki veleposestnik Lupatov spo čil carju Ivanu Groznemu, da njegov hlapec Nikita izumil p pravo, s katero lahko skače najvišjih stolpov, ne da bi se pri tem telesno in duševno p škodoval.

Car je takoj odrelil javn predvajanje takšnih skokov je k prireditvi, ki naj bi se iv šila v Moskvi pred neko ce vijo, povabil najodličnejše pre stavnike diplomatskega zbora

Hlapec Nikita je splezal na stolp. Na znamenje fanfare je razprostrl dvojico velikih kril in planil v globino.

Iz tisočglave množice se je dvignil krig groze — toda Ni kita je pristal zdrav in cel na cesti.

Car je pa menil, da mora biti človek, ki skače s cerkvenih stolpov, ne da bi si zlomil tilnik s hudičem v zvezi in je zapove dal, naj Nikito takoj usmrtijo, kar se je z brzino, ki je veljala za takšne stvari v dobi Ivana Groznega, tudi zgodilo.

Ko je angleški poslanik, ki je očitno verjel bolj v Nikitovo sp nialnost nego v njegove zveze s hudičem, izrazil željo, da bi p ruti kupil, mu jih je car obl bil v dar.

Potem pa si je premislil in je dal krila naslednjega dne p maši javno sežgati.

Tako se je končal prvi uspe poskus s padalom.

V Pittsburghu je zadnje d umrla Johanna Rudman, roj na Peček, stara 70 let in dom iz Adlešič pri Črnomlju v Bel Krajini. V Ameriki je bila 49 let in zapušča pet sinov in hčer.

V Meadow Lands, Pa. je n davno umrl rojak Anton Tav želj, v starosti 66 let. Doma je bil pokojni od Velikih Lašč na Dolenjskem. Zapušča ženo, 5 s nov in 4 hčere.

KRIVDA

(Dalje s 4. strani)

bila peroti in zaplavala je kot orel v velikem prostoru. Ta hip je bil zanje, ki so vse leto živeli v ozki grapi, pravo doživetje. Vse od Blegaša do Matajurja nepretrgana veriga gora in pobočij, dolin in rek, vasi in cerkva. Vse križem razmetano, a vendar v nekem skrivnostnem redu, nakopičeno ko bogastvo, tako blizu, kakor da je na dlani, a vendar tako daleč . . . Trnovska planota z gozdom, ki ga ni konca. Tam doli, v nižini, Furlanska ravan. Zdelo se je, da jo deli srebrna reka, oči niso mogle vsega razločiti. Tam zadaj Krn, na desno Triglavsko pogorje; bele čeri, ki se zde nižje od Kojce, a bude omotico, če se oko zamakne v globoke prepade in bele stene.

"Lepo je po svetu," je vzdihnil Jože.

"Ti bi šel v svet?" se mu je Julka ozrla v oči.

"Za malo časa. Samo da bi videl."

Vrnili so se h košnji. Možje so bili že vstali in so se ozirali za njimi proti vrhu. Zapele so osle.

"Hudirja!" se je Čufer zarhudil nad koso. "Zjutraj jo je klepal, že je za nič."

"Slabo kleplje," je godrnjal Brdar. "Jaz mu je že ne dam v roke."

"Zakaj pa ti ne kleplješ?"

"Klepati mora gospodar," je pikro odvrnil Brdar.

"Saj se v resnici dela gospodarja."

"Samo dela? Saj tudi je gospodar, odkar je rajni umrl. Kdo ukazuje delavcem? Ana? On ukazuje. Ne samo delavcem, tudi nji. Nad otroki se dere ko sraka in jih tepe. Dokler je bil rajni živ, si ni upal iztegniti roke."

"Da jih tepe, še nisem slišal," je menil Čufer.

"Nisi slišal?" je Brdarja premagoval srd. "Anka," se je okrenil k dekletu, ki je stresalo travo baš pod njim, "ali te je Ivan že kdaj udaril?"

"Seveda me je," se je dekle plašno ozrlo po hlapcu.

"Ali si zdaj slišal? Poleg tega —," je pomolčal, da se je Anka oddaljila, "ali ne spi v kamri?"

"A?" je zazijal sosed in se ozrl.

Nekaj je bil že slišal o tem, a se je naredil, kakor da ne ve.

"Seveda," se je razvnemal Brdar. "Jaz, ki me je bil rajni prosil, naj poskrbim zanje, sem ničla. Toliko, da me še puste delati pri hiši."

"Pa kaj, da je zlezel v kamro?"

"Bolnega se je bil naredil, pa kar v kamro z njim. Potem je pa v kamri ostal. On leži v enem, a gospodinja z Maričko v drugem kotu . . ."

"He, he!" je Čufer brusil koso in se je režal pod brki.

Hlapec je prinesel svojo koso, da bi vzel Brdarjevo v klepanje.

"Ne," ga je ta zavrnil. "Kosa je še dobra. Če bo treba, jo bom že sam malo priščipal."

"Silil se ne bom," je rekel Ivan razjarjen.

Ujel je bil nekaj besed, spoznal, da sta govorila o njem. Ni slišal Čufra, ki mu je ponujal svojo koso. Šel je mimo vseh in pogledal Jožeta naravnost v oči.

"Pa vzemi mojo, ne reže mi več."

Ivanu so prišle Jožetove besede kot nalašč. Želel si je koga, da bi nanj izlil svojo jezo.

"Tvojo sem klepal prav pred kosilom. Kaj pa delaš?"

"Če ne reže, ne reže. Saj ti nisem rekel, da jo moraš," je fantu rasel pogum, zakaj Julka je stala tik pod njim. "Če je nočeš, lezi v senco in čakaj, da ti prileti ščinkavec na nos."

Takih besed hlapec ni pričakoval, najmanj od Jožeta. Bilo mu je, kakor da ga je udaril naravnost v lice. Oblila ga je rdečica, dvignil je roko in udaril. Jože se je opotekel, padel na roke, skoraj bi se bil prevrnil na koso.

"Smrkavec nemarni!" je vpil hlapec. "Te bom že naučil."

Kosci so se ozrli. Nekateri so ujeli prizor, drugi so videli le, kako se je Jože pobral ves rdeč po enem licu, prepaden od žalosti, srda in sramote.

"Tako se ne dela!" je zvkliknila Julka nad hlapcem.

Jože ni vedel, kaj naj stori. Planil bi bil nad hlapca, a se je zavedel, da je ta dvakrat močnejši od njega. Že ga je bil udaril po očetovi smrti, ne samo enkrat, večkrat, a nikoli vpričo ljudi. Zdaj se je to zgodilo pred vsemi. Julkin glas ga je bolestno zdramil, prekipel mu je srd. Popadel je koso in ko divji planil na hlapca.

"Jože kaj pa delaš!" je zavpila Julka.

Hlapec je odskočil, planil Jožetu za hrbet, da bi mu izvil orožje in ga ustrahoval. Tedaj se je oglasil Brdar. Vrgel je bil koso v travo in planil proti Ivanu.

"Bosta mirovala!" je kričal. "Pustita se, pri tej priči! Jože, Ivan!"

Hlapec se je srdit vdal, se oddaljil in klepal svojo koso. Jože ni pogledal nikogar. Nabrusil je in kosil dalje. Oči so ga pekle, komaj je videl travo pred seboj.

Na kosce je leglo ko mora in nekaj časa je bilo vse tiho.

"Ho, ho ho, kakšna baba!" se je iznenada zasmejal Janez. "Če bi se upal nad me, bi ga presekal na dvoje ko modrasa."

"Ti rajši molči!" se je oglasila Julka.

Zamišljena, nekam drhteča je stresala redanice in se ustavila pod Jožetom.

"Ne s koso, drugače bi ga moral," mu je vrgla pritišano.

Jože ji ni odgovoril. Kosil je, ne da bi brusil. Rezal je poganjke grmičja, mah, borovničje, vresje, vse od kraja, le trava se je mulila pod zamahljaji in ostajala za njim.

2

Bilo je sredi septembra. Otava je bila že pokošena, sadje je zrelo cepalo na tla, se skrivalo v listje in se trkljalo za plotove. Pod vsakim drevesom ga je ležalo na debelo ko rumena, dišeča preproga.

Pri Streharju je bilo najsilnejše delo že opravljeno, spravili so se na sadovnjak. Najeli so bili Julko in Čufra; Brdar je bil že tako ob vsakem večjem delu pri hiši.

Jože je tresel tepke. Brdar je hodil z raklo okrog dreves, sklatil je, kar je dosegel s tal. Čufer je z nekaterimi otroki pobiral sadje, v berače in ga nasipal v koše. Ivan se je mudil pri stiskalnici, ki je stala ob pajštvi. — Tam je bila ravnica, obdana od skal in od grmovja. Na ravnici so stali kupi sadja. Julka in Anka sta ga prebirali od jutra do večera. Včasih se je za pol ure prikazala gospodinja. Marička je le brskala po kupih in iskala najlepših hrušk.

Zdaj pa zdaj sta prinesla Brdar ali Čufer koš sadja ter ga usula k ostalemu. Odprla sta v pajštvo, pomešala z začrnelimi rokami po rjavih, nabuhnjenih hruškah, iz katerih se je cedil sok.

(Dalje prihodnjič)

Smrtna nesreča pri vipavi

Poveljnik finančne straže v Ajdovščini finančni maršal Karel Mazza se je peljal z motornim kolesom po državni cesti proti Vipavi. V bližini trga se je po nesreči zaletel v 35 letno Ivanko Pregelj iz Vrhpolja in jo podrl. Pri padcu sta se oba smrtnonevarno poškodovala. Ivanko so odpeljali v goriško javno bolnišnico in je njeno stanje opasno, ker ima nalomljeno levo nogo in še druge rane. Maršala so prepeljali v vojaško bolnišnico v Gorici, kjer je kmalu po dohodu svojim ranam podlegel.

OGLAŠAJTE V — "ENAKOPRAVNOSTI"

Odda se

tri sobe z pohištvom za tri fante. Nobenih pečljarjev in ne takih, ki so na "charity." Naslov se poizve v uradu tega lista ali pokličite HEnd. 5311.

Trava naprodaj

Prodajamo Washington Bend travo na jarde. Zglasite se pri J. HROVAT, 23001 Ivan Ave. ali pokličite KEnmore 6978 J. po 5. uri popoldne ali ob sobotah.

V najem

se odda dvoje stanovanj, zgoraj, vsako s 4 sobami in kopalnico. Cena najemnini $20 — $25.00. Odda se samo družini z odraslimi osebami. Vpraša se pri Mrs. Derenda, 5333-35 Superior Ave., pri East 55th St., zadaj.

SLOV. DEL. DOM

15335 Waterloo Rd.

priporoča:

Kegljišča in balincarske prostore

Točilnica:

Vsak petek se servira okusno ribjo pečenko

Godba in ples

Vsako soboto imamo najete izvežbane godbenike

Domača zabava za vse

PODPIRAJTE SVOJO USTANOVO!

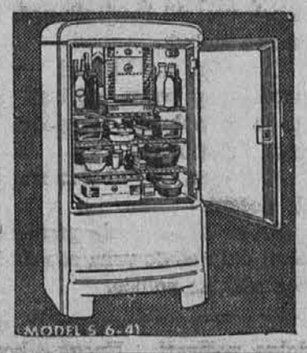

Frigidaire še vedno na prvem mestu

Frigidaire družinska velikost za samo **99.95**

Lahka mesečna odplačila

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE

6104 St. Clair Ave.
819 East 185th St.

Za najboljši Sunfast in Waterproof

STENSKI PAPIR

RABITE

Blonder's "Gold Seal" STENSKI PAPIR

GOLD SEAL WALLPAPER

Vprašajte vašega trgovca ali dekoratorja za Old Gold Seal vzorčno knjigo

THE H. BLONDER CO.

Razstavljena soba: Prospect pri E. 40th St. HE. 3560

Tri trgovine za vašo udobnosti

2695 E. 55 St. — 10613 Superior Ave. — 2538 Lorain Ave.

RIDE BEHIND THE GO-DEVIL ENGINE and You'll get a Thrill!

SAVES UP TO $20 A MONTH in complete monthly cost—the very first year. See us for the comparative figures.

One of the most amazing power plants of its type ever designed. A defense-time masterpiece of power, action and economy. An exclusive feature of The NEW

WILLYS AMERICAR

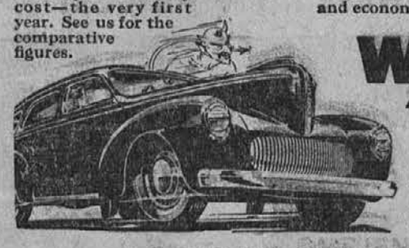

30-35 miles per gal.!
2,000 miles between oil changes!
Pin-money upkeep cost
Amazing long life!

SAMO ZA OMEJEN ČAS!

DRZNA PONUDBA

Da bi pridobili več lastnikov, ki bi v rekordnem času vozili nov WILLYS Americar, BOMO POZITIVNO DOVOLILI

$175

ZA VAŠ STAR AVTO! NE GLEDE KOLIKO JE STAR!

pri nakupu tega

novega **WILLYS** *Americar*

Ne kupite nobenega novega ali rabljenega avta, dokler ne dobite pojasnjene te izredne detajle. Vaš star avto pripeljite notri!

ZGLASITE SE ZA DEMONSTRACIJO

BODY AND FENDER REPAIR
PAINTING, TRIMMING, LETTERING

ELYRIA AUTO REPAIR

WILLYS AMERICAR DEALER

6831 Superior Ave. ENdicott 9361

ZA POLETNE IZLETE . . . NAJMITE BUS!

HAIR-BREADTH HARRY

URADNO SE NAZNANJA

delničarjem Slovenskega Doma na Holmes Ave., kakor tudi zastopnikom društev, da se je na izredni seji direktorija, katera se je vršila dne 25. aprila, 1941, sklenilo, da se skliče *IZREDNO SEJO DELNIČARJEV IN ZASTOPNIKOV DRUŠTEV katera se vrši v Slov. Domu na Holmes Ave., v petek, 9. maja, 1941, ob 8. uri zvečer.*

Namen te seje je, da se odobri načrte za pridelavo in popravo poslopja.

Za direktorij Slov. Doma na Holmes Ave.,
Laurence Leskovec, predsednik

Nobena zapreka osebnega posojila nas ne ovira

Prijetno je vedeti, da ste lahko popolnoma deležni zanesljivosti te banke s 24 letno izkušnjo in zadovoljivim reševanjem vsake morebitne potrebe za denar, ki nastane v življenju povprečne osebe in družine.

Ako eden izmed naših številnih posojilnih načrtov — ki so izpopolnjeni do najvišje točke — slučajno ne odgovarja vaši potrebi — vam uredimo posojilo na lahko odplačevanje po nizki ceni, ki vam bo odgovarjalo.

"Clanica Federal Deposit Insurance Corporation"

MORRIS PLAN BANK

921 Huron Road — 14006 Kinsman Road
Lee Road in Meadowbrook — Detroit in W. 117 St.
St. Clair Ave. in E. 147 St.

KOLIKO STORITE ZA CANKARJEV GLASNIK!

Če ste res napredni, pokažite to tudi z dejanjem. Cankarjev glasnik je napredna delavska kulturna revija za leposlovje in pouk. Priporočite svojemu prijatelju ali znancu, da si jo naroči. Za obstoj in napredek izobraževalnega časopisa je potrebno sodelovanje vseh, ki so za napredek!

Cankarjev glasnik potrebuje zastopnikov, posebno še izven Clevelanda. Priglasite se! Pišite upravništvu, ki bo rade volje dalo vsa pojasnila. Naslov: 6411 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Naročilna nakaznica na Cankarjev Glasnik

IME: _____
NASLOV: _____
Zastopnik: _____
Plačal $____c____ Dne _____19___

NOVICA...

ki jo izveste bo gotovo zanimala tudi druge. Sporočite jo nam pismeno ali pa pokličite HEnderson 5311 — HEnderson 5312.

Lahko jo sporočite našim zastopnikom - - -

JOHN RENKO
955 East 76th Street

JOHN STEBLAJ
1145 East 169 Street KEnmore 4680W

JOHN PETERKA
1121 East 68 Street ENdicott 0653

FRANCE BEVK 8

KRIVDA

LJUDSKA POVEST

Šele tedaj je Ana uzrla možev razkuštrano glavo s spačenim obrazom. Usta so se ji odprla na široko, ko da hoče krikniti, a ne najde sape. Popadla jo je bila smrtna groza. Zgrabila se je za glavo in se ozrla po hlapcu, ki je še vedno stal za vrati. Bil je ko olesenel, ni vedel, kaj naj stori.

"Moj Bog, o ti moj Bog!"

"Zadavim te, sapajdra!" je zakričal Florjan. "To si mi delala, prekleta! Zadavim te! Ubijem te!"

Iskal je, kaj bi ji vrgel v glavo. Našel je zajec za čevlje in ga je zalučal z vso močjo. Ni je zadel. Ni nehal vpiti; imenoval je z vsemi priimki njo in hlapca, ki se še zmeraj ni ganil. Glas mu je bil hripav, a bobneč, da je odmevala vsa hiša.

Krik je Ano streznil. Besede so vpile v svet njeno sramoto. Pripravljena je bila, da se brani za vsako ceno. Planila je s postelje, taka kot je bila, v sami srajci, stisnila pesti in jih potresla proti možu.

"In ti?" je sigala pritišano. "Kaj sem imela od tebe? Prekladati sem te morala kakor otroka, nositi blato . . . Ti pa si se iztegoval in mi še ukazoval povrhu. Pogini rajši! Pogini!"

Florjan je dvignil vpitje. Žena se je še huje zbala. Za trenotek je ostala ko brez moči, ni si vedela svetovati.

"Pojdi sem!" se je nato okrenila do hlapca. "Primi ga za roke! Nesiva ga v posteljo!"

Hlapec je ubogal.

"Proč!" se ga je Strehar otepal z obema rokama. "Nočem, da se me dotakneš, hudič!"

Iskal je ženo, da bi jo potegnil k sebi in jo zadavil.

Ivan ga je tesno objel čez roke in čez prsi, žena ga je zgrabila za noge, s katerimi se ni mogel braniti. Nesla sta ga v posteljo.

Tedaj je vstopil Jože. Bil je ves prepaden in bled, v rokah je držal čevlje. Mati je planila v izbo.

"Kaj delaš tu?" ga je potresla za ramo. "Pojdi spat! Očetu je slabo . . . nekoliko pomešalo se mu je od vročice . . . nič drugega mu ni . . . Pojdi spat!"

Fant je imel oči polne groze. Mater je bil navajen ubogati. Odmajal se je skozi vrata.

Florjan pa je vpil, vpil, vpil. Glas mu je bil bolj in bolj zagrenjen, nekam golteč, besede so se mu stapljale v nerazločno tuljenje, a ni zaprl usta. Zdelo se je, da je ponorel.

"Molči!" je Ana planila k njemu in se mu je vsesala s pogledom v oči. "Molči, sicer te zadavim!" mu je tiščala pesti pred obraz.

Mož ji je hotel vreči poslednjo, najgršo, najbridkejšo psovko, a se je nenadoma nekaj pretrgalo v njem. Hropel je, kakor da se mu z vso silo poraja glas v grlu, a se ne more poroditi. Oči so mu rasle, rasle; zenice so mu plavale sredi strašne beline, strmele v ženo in v hlapca, ki sta stala pripravljena, da zadušita slednjo besedo, ki bi utegnila raztrositi v svet njuno sramoto.

DRUGI DEL

1

Streharjevi so imeli kosce; prvikrat po gospodarjevi smrti. Njihova senožet je segala do vrha hriba, po obeh straneh so jo senčile skupine velikih bukev. Trava je bila sočna, noga se se vdirala v mah do gležnjev, kosa je zdaj pa zdaj zazvenela ob kamen. Možje so nosili rute okoli vratu, a fantje nageljne na klobukih. Dekleta, ki so stresala redanice, grabila travo od grmov in jo nosila na solnčna pobočja, so imele bele predpasnike in šopke v nedrijih.

Julka in Anka sta dospeli zadnji v senožet. Julka je prinesla na glavi jerbas, pokrit z belim prtom kot za veliko noč. Postavila ga je v senčen grm in ga založila s svežo graščino. Anka je prišla z lempo vode, ki ji je zamalklo plunkala na hrbtu.

"Žek, žek — žek, žek," je zvenela osla ob jekleno koso, da je odmevalo po bregu.

"Jaz pa le počas' jo režem k ljub'ci v vas," je pel Hrastarjev Janez in se oziral po Julki.

Ta je vsa blestela v svoji rdečkasti jopici in dobri volji. Na prsih je nosila šopek — poleg rdečega nagaljna je tičal vršiček roženkravta.

Brdar je kosil naprej, kosa mu je rezala ko strup. Redko jo je brusil, nikoli počival, zato ga je bilo težko dohitevati. Za njim se je podvizal Čufer. Med zadnjimi je bil Janez, a najzadnji Jože. Ivan je klepal.

"Pek, pek, pek!" so se enakomerni udarci razlegali izpod jelševega grma. Hlapec ni dvignil glave, kosa je počasi drsela po babici; kladivce je udarjalo neprestano, ostro in neumorno, kakor bi tolkla žolna ob deblo. Le kadar je pomočil kladivce v oselnik z vodo, je nastal kratek odmor.

Nebo je bilo prepreženo z redkimi oblaki. Solnse se je zdaj pa zdaj skrilo, a je znova žarko posijalo in pritiskalo v kosce. Kobilice so čvrčale. Izpod kose se je zvalil ptič, ki je gnezdil pod grivo, in zletel na vejo. V višini je plaval orel, se kdaj pa kdaj spustil niže in se zopet dvignil. Odplul je proti Poreznu in se ves zlil z modrino in blestečo se daljavo. Nebo nad Matajurjem se je belilo, kakor da se je tam raztopila megla in se spojila s sinjino v prosojno tančico. Iz zraka in iz zemlje je dišalo po travi in po poletju.

"Anka, kje si dobila tako lep nagelj?" je vprašal Hrastarjev Miha.

Ni mogel zatajiti toplega nagnjenja do tega dekleta.

"Saj veš, kje rasejo," je dekle z grabljami raztresalo travo.

"Če bi vedel, bi jih prišel krast."

"Dobil bi jih po prstih."

"Prav zares?"

Prav zares to ni moglo biti, zakaj še pred poldnevom se je šopek preselil iz njenih neder na Mihov klobuk.

Čufer je zapičil kosir v tla, pobral šop trave, obrisal koso in jo je nabrusil. Pogledal je proti vrhu hriba.

"Ne vem, če jo bomo zmagali do večera."

Brdar se je ozrl, premeril z očmi daljavo do vrha senožeti in pogledal na solnce.

"Opoldne ne bomo smeli predolgo počivati. Enega kosca nam manjka."

"Po starem je bilo trave za sedemnajst koscev."

"Prav po starem za sedem in dvajset koscev," je pritrdil Brdar.

"Hudiča!" se je zavzel Čufer. "Kaj pa so delali?"

"Tako je bilo," je razlagal Brdar, ne da bi se mu ustavila kosa. "Zjutraj niso v temi vstajali, opoldne so počivali. Ko so enkrat prisekli skozi, so trobili na trobente iz leskovega lubja, nato so zapeli . . . "

"Pa so znali živeti!" se je zamislil Čufer.

"Počasi so delali, počasi so tudi umirali. Zdaj se nam vse preveč mudi . . . "

Med fanti se je razvnel smeh: Miha je bil povedal smešno zgodbo. Od cerkve v nasprotnem hribu je zvonko zabrnelo, zvonilo je poldne. Tudi izpod Črne prsti je iz velike daljave prijokal tenek glas zvona in se trgal v vetriču. Brdar je položil koso v travo in se je pokrižal.

Julka je prenesla jerbas iz grma v rupo, ki so jo senčile bukve.

"Komaj do rupe smo prišli," je dejal Čufer.

"To pot bi bili morali dokositi do konca," je menil Brdar, "da nam drevi ne bo hodilo narobe."

Posedli so okoli deže, ki je bila polna kuhanih tepk in zelenk, zalitih s sladko rjavkasto vodo. V skledi se je ponujala grenka skuta. Hlapec je vzel hlebec in ga je rezal v kose. Anka jih je pokladala pred delavce.

Jedli so molče, zmerno, nekam svečano. Tu pa tam je kateri izmed mož zinil redko besedo. Mladina se je smejala brez pravega vzroka, iz zdrave objesti.

Po južini so se možje zleknili v senco, si deli pod tilnik trave, potegnili klobuke na oči in zadremali. Dekleta so sedela v skupini in se polglasno pomenkovala. Tudi nekateri fantje so bili polegli, a niso mogli spati, ker so jih ostali z metenicami drezali v nosove.

"Ti, Jože, si bil," se je dvignil Janez, ki bi bil rad spal, a so ga predramili.

"Če veš, da sem bil jaz, me lahko udariš," mu je odvrnil Jože, "če pa ne veš, molči!"

Julka se je s toplim pogledom ozrla po fantu.

"Ali gremo na vrh?"

Vsako opoldne so med počitkom fantje in dekleta odšli na vrh. Tudi Janez bi se bil rad pridružil, vendar se ni dvignil, ker mu je bilo prej toliko do spanja. Miha je lovil Anko, ki je tekla po travi med grmovjem. Julka in Jože sta hodila zadnja.

Prisopihali so na vrh. Redke skupine drevja; nizka, trda nepokošena trava, ki se je upognila pod vsako stopinjo, a je znova pet vstala. Na drugi strani hriba so se razprostirale senožeti, kakor daleč je neslo oko, se izgubljale v strmini, ki je padala proti fari.

Posedli so na skale, ki so kot veliki mejniki štrlele iz trave. Oči so jim prebirale gore in doline do obzorja. Srce se jim je širilo, se napolnilo z nečim lepim in se razživelo. Duša je dr-

(Dalje na 3. strani)

V nedeljo 11. maja je Materinski dan

Vsako leto se enkrat še posebno spominjamo naših ljubih mater in sicer drugo nedeljo v mesecu maju, ko se zbuja narava, ko se pojavijo cvetlice, ki so najbolj nežen dar za naše matere.

Gotovo se bo vsaka hči in vsak sin spominjal tudi letos svoje matere. In vsaka mati je iskreno hvaležna svojim hčeram in sinovom, ako jo obdarijo na Materinski dan s cvetlicami.

Pri nas imamo polno zalogo najbolj izbranih cvetlic za Materinski dan. Dobite lahko cvetlice sveže in umetne, cvetlice v posodah ali odrezane. Največja izbera krasnih cvetlic v slovenski naselbini.

In cene letos niso posebno visoke. Postrežba je hitra in točna. Naročila vam pripeljemo na dom, da tako veselo presenetite svojo mater, kateri je ta dan posvečen.

Ako želite cvetlice za Materinski dan, oglasite se pri

Jim Slapnik st.

SLOVENSKA CVETLIČARNA

6102 St. Clair Ave. HEnderson 1126

Samo ena trgovina

Buy **PYREX** BRAND **WARE** *Gifts*

FOR SHOWERS AND WEDDINGS ... AT THESE LOW PRICES!

Transparent Glass FLAMEWARE SAUCEPAN
It's new and smart—the latest thing! Wide flat bottom. Easy-pouring spout. And, you can see food cook! One-quart size only
$1.65

Faster Baking PYREX PIE PLATE
Fast-baking Pyrex brand pie plate turns out "picture" pies and flaky crusts every time. Four sizes—8½" pie plate only . . .
20¢

NEW RED-MARKED MEASURES
Fill every household measuring need. Quart, pint, and one cup liquid measure and one cup dry measure. Give all four! Prices from
15¢

Sparkling Clear FLAMEWARE DOUBLE BOILER
She'll love this! All-glass double boiler cooks everything from fussy icings to cereal perfectly. Washes clean in a jiffy. Quart size
$3.45

8-PIECE PYREX SET
A grand gift! There's a 1½ quart casserole with pie plate cover and six 5-oz. matching custard cups. Packed in a good-looking gift box—only . . .
$1.00

SUPERIOR HOME SUPPLY

6401 Superior Ave. - ENdicott 1695

Mi dajemo in menjamo zelene znamke

THE MAY COMPANY

Moške 35c, 50c in $1 nogavice

29c

Izdelovalec znanih "Moorhead" nogavic opušča trgovino! Razprodaja 30,000 parov "Moorhead" in drugih finih izdelkov

MERE 9½ do 13

MOŠKI — MI SMO SI NABAVILI VELIKANSKO ŠTEVILO finih "Moorhead" 35c, 50c in $1.00 nogavic po neverjetno nizki ceni. K tem smo dodali druge nakupe znanih izdelkov moških nogavic . . . da omogočimo to presenetljivo razprodajo 30,000 parov 35c, 50c in $1.00 nogavic . . . **po samo 29c par.**

VSI POPULARNI VZORCI — polne mere, regularne nogavice. Polne mere nogavice z elastičnimi vrhi. Nogavice v dolgosti do gležnjev z elastičnim vrhom. Popularni "shorties." Mere 9½ do 13.

Naročila, sprejeta po pošti in telefonu, so takoj spolnjena
Pokličite CHerry 3000
(Dodajte 3% Ohio Sales Tax k vsakemu naročilu po pošti)
Povejte nam, katere vzorce in barve imate raje. Želeli bi, da bi nam tudi dovolili dati drugo izbero . . . v slučaju, da bi bilo potrebno. Regularne 35c, 50c in $1.00 vrednosti ..... po 29c par.

VSI NAJNOVEJŠI VZORCI — Stripes, Checks, Plaids, Clox. Tudi navadne črne barve. Majhni vzorci, močni, barvni vzorci. Temne in svetle barve. "Pastels," beli, rjavi, "tan," zeleni, modri in rdeči. Kombinacijske barve. Velikanska izbera znanih izdelkov regularnih 35c, 50c in $1.00 nogavic na tej razprodaji po neverjetni ceni **29c par!**

USTREZITE VAŠIM LASTNIM POTREBAM IN OKUSU — Imamo čisto svilene, čisto "lisle," rayon in bombažne, svilene in rayon nogavice razstavljene po mizah po merah . . . zagotavljajoč lahko izbero. Dodatni prodajalci. Vse je pripravljeno. **Bodite tu jutri ob 9:30 uri zjutraj.**

The May Company . . . Prvo nadstropje Ontario in Euclid

SEZNANITE JAVNOST Z VAŠO TRGOVINO POTOM . . .

'Enakopravnosti'